

Fővárosi Ítéltábla

16.Gf.40.175/2022/6.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kriston István ügyvéd (Cím9) által képviselt Felperes1 (Cím2) I. rendű, Felperes2 (Cím2) II. rendű és Felperes3 (Cím2) III. rendű felperesnek a Balajthy Ügyvédi Iroda (cím3; ügyintéző: dr. Balajthy János ügyvéd) által képviselt alperes1 (Cím1) ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék a 2021. november 24-én kelt 37.G.42.167/2019/53. számú végzésével kijavított és a 2022. március 3-án kelt 37.G.42.083/2021/6-I. számú ítéletével hatályában fenntartott 2021. szeptember 21-én kelt 37.G.42.167/2019/46-I. számú ítéletével szemben a felperesek által benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 15 napon belül 20.000 (húszezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a 2008. június 16-án az alperes és az I. és II. rendű felperes (valamint a III. rendű felperes mint zálogkötelezett) között létrejött, majd módosított és 2015. július 21-én közjegyzői okiratba is foglalt szerződés értelmében az alperes az I. és II. rendű felpereseknek 81.032 CHF összegű kölcsönt nyújt, jelzálogbiztosíték mellett, 240 hónap futamidőre, 96 hónap türelmi idővel és 7,46 %-os teljes hiteldíj mutatóval. A III.3. pont szerint a tájékoztató jelleggel közölt kamatláb évi 5,49 %. A IV.1. pont szerint a törlesztés annuitásos, a türelmi idő alatt kamattörlesztés teljesítendő. A IV.3. pont tartalmazta a törlesztőrészletek összegét, amely a türelmi időben 383,08 CHF, azt követően 507,63 CHF. A VII. pont tartalmazta az adósok vállalását, hogy amennyiben az ingatlanok értéke az árfolyamváltozás miatt nem ad már kellő biztosítékot, pótfedezetet szolgáltatnak.

A VII.2. pont szerint az adósok tudomásul vették, hogy jelentős árfolyamkockázatot viselnek abban az esetben ha az árfolyam jelentősen megváltozik és a kölcsön fedezete nem CHF forrás.

[2] Az I. és II. rendű felperesek 2008. június 16. napján kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírtak. E nyilatkozat tartalma szerint az adósok élvezhetik a termék előnyeit, ugyanakkor viselik annak kockázatait is. Az alperes a folyósított kölcsönösszeget a választott devizanemben tartja nyilván, és az I. és II. rendű felperesek arra vállaltak kötelezettséget, hogy a kölcsönt a választott devizában fizetik vissza. A nyilatkozat felhívta a figyelmet, hogy a választott deviza átváltási aránya – árfolyam – a napi piaci mozgások hatására változhat, ezért egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés a felpereseknek előre nem látható, és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. A finanszírozás előnye, hogy amint a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben esik az árfolyama, úgy csökken a finanszírozás forint „ellenértéke”, vagyis a tőkeösszeg és kamatai visszafizetését szolgáló törlesztőrészeket fedező deviza megvásárlása kevesebbe kerül, ahhoz kevesebb forint szükséges – tehát ebben az esetben a teher csekélyebb, és ez azt a helyzetet is eredményezheti, hogy a felpereseknek kevesebbet kell visszafizetniük, mint amennyi a szerződés megkötésekor kiszámított forint ellenérték alapján elvárt volt. Fordított esetben, ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás „ellenértéke”, a tőkeösszeg és kamatainak (törlesztőrészeinek) megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forint összeg szükséges – tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell – a megfelelő devizanemre átváltva felhasználni. A hitel kamatait a kiválasztott deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alakuló elszámoló árak (LIBOR, EURIBOR) határozzák meg. A kamatláb rendszeres időközönként – a megállapodott kamatperiódusoknak megfelelően – változik, és a kiválasztott devizanem mindenkor piaci viszonyaihoz igazodik. A kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől, és teljesen más tendenciát követhet. Ennek következtében az alperes nem tudja a piac kedvezőtlen alakulása miatt a felpereseknél adott esetben bekövetkező többletterhet átvállalni, és különösen nem vállal kötelezettséget arra, hogy tájékoztassa a felpereseket egy esetlegesen bekövetkező kedvezőtlen változásról. A felpereseken múlik – ennek megfelelően – a változások követése és az, hogy azok alapján bárminemű intézkedést tegyenek. A kölcsönszerződésen a felperesek aláírással igazolják, hogy ennek a finanszírozásnak a kockázatairól világos tájékoztatást kaptak, a kockázati összetevőket ismerik, és a hitelt ennek ismeretében is fel kívánják venni.

[3] A felperesek többször módosított keresetükben elsődlegesen a jogalap nélküli gazdagodás címén az alperes 872.684 forint és ennek 2015. június 15. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamatai megfizetésére kötelezését, valamint az eredeti állapot helyreállítása címén az alperes javára bejegyzett jelzálogjog törlését kérték, hivatkozással arra, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre.

Másodlagosan a kölcsönszerződés megszűntének megállapítását kérték „az alperes versenyjog-ellenes és tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat jogosulti felelőssége” okán, kérték továbbá jogkövetkezményként megállapítani, hogy az I. és II. rendű felperesek 19.879.385 forint tartozás alól szabadultak, és kérték a jelzálogjog törlését.

Harmadlagosan az alperes 8.704.546 forint kártérítés és annak 2015. március 23-tól a kifizetés napjáig számított késedelmi kamata megfizetésére kötelezését kérték az alperes

versenyjog-ellenes és tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot megvalósító, jogellenes magatartása miatt.

Negyedlegesen a per megszüntetését kérték arra hivatkozással, hogy az alperes velük szemben fennálló követelése árfolyamfogadásból ered, ezért a bírói út igénybevétele kizárt.

Ötödlegesen a tisztességtelen árfolyamkockázati feltétel folytán érvénytelen kölcsönszerződés és a járulékos szerződések határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását és az alperesnek visszajáró 4.523.201 forint és annak kamatai megfizetéséről rendelkezést, továbbá a jelzálog törlését kérték. E kérelmük alapjaként hivatkoztak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdésére, 209. § (2) bekezdésére, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. §-ára és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban EUB) C-51/17., C-26/13., C-609/19. és C-186/16. számú döntéseiben kifejtettkre. Álláspontjuk szerint az alperes által nyújtott tájékoztatás a jogszabályi és a joggyakorlat által kidolgozott feltételeknek nem felelt meg, az árfolyamkockázat viselése csupán kikövetkeztethető a szerződés, az ÁSZF és a Hirdetmény rendelkezéseinek együttes értelmezése alapján, abból nem tűnik ki, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagy az, hogy a törlesztőrészlet jelentősen is emelkedhet és, hogy az nem elhanyagolható mértékű. Az árfolyamkockázat gazdasági indoka a kockázatteltárásban nem lett kifejtve, a kockázat tényezőinek hatásmechanizmusa és annak konkrét működése ismeretlen, a kockázat törlesztőrészletekre gyakorolt hatása, valamint a nemzeti valuta súlyos leértékelődésének hatása és az árfolyamkockázat jelentős gazdasági következményeinek ismertetése is elmaradt.

Hatodlagosan az árfolyamrét tartalmazó szerződéses feltétel tisztességtelensége miatt az érvénytelen szerződés, valamint a járulékos szerződések érvényessé nyilvánítását és kamat és költségmentes forint-szerződésként érvényessé nyilvánítás folytán az alperes 872.797 forint és ennek 2016. május 11. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezését, továbbá a jelzálog jog törlését kérték. E körben az EUB C-260/18. számú döntésében foglaltakra hivatkozással előadták, hogy a jogvita elbírálása időpontjában a fogyasztó érdekében figyelemmel kell az érvénytelenség jogkövetkezményét levonni. Az EUB C-932/19. számú ítélete megállapításaira utalva kifejtették, hogy csak akkor nem ellentétes a hazai jog szabályozása a 93/13/EGK irányelvvel, amennyiben az helyreállítja a tisztességtelen kikötés nélküli jogi és ténybeli állapotot. Akként nyilatkoztak, hogy nem kívánják a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) 3. § (2) bekezdése alkalmazását, „az árfolyampótlás” nem áll érdekükben. Az EUB C-42/15. számú ítélete értelmezése szerint a fogyasztó jogait indokolatlanul csorbító szerződést kamat és költségmentes megállapodásnak kell tekinteni, és eszerint kell az eredeti állapotot helyreállítani. Előadták továbbá, hogy a nem a 2/2014. PJE határozat 1. pontján alapuló érvénytelenség esetében a CKOT 2015. november 10-i értekezletéről készült emlékeztető értelmében a deviza nem kiesésének hiányában nem forint alapú, hanem deviza alapú elszámolásnak van helye.

Hetedlegesen a jó erkölcsbe ütközés folytán semmis kölcsönszerződés és annak jogi sorsát osztó járulékos szerződések hatályossá nyilvánítását és az alperesnek visszajáró 4.520.597 forint, valamint ennek kamatai megfizetésére kötelezésüket, továbbá a jelzálog törlését kérték.

[4] Az alperes a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben marasztalását kérte.

Valamennyi kereseti kérelemmel összefüggésben vitatta, hogy a támadott szerződések jogszabályba ütköznének, vagy azok tisztességtelennek minősülnek, vitatta továbbá, hogy

bármely magatartása jogellenes lett volna. Előadta, hogy az elsődleges és másodlagos keresetben kért megállapítás perjogi feltételei nem állnak fenn, ezen túl a felperesek által jogalap nélküli gazdagodás címén érvényesíteni kívánt követelés elévült. Állította a Tptv. III. fejezetére alapított kereseti kérelmek megalapozatlanságát, mivel ezen előírások a felperesek mint a vele szerződéses kapcsolatban álló természetes személyek relációjában nem értelmezhetők.

[5] Hivatkozott az árfolyamkockázat vonatkozásában a szerződéskötést megelőzően aláírt devizakockázati tájékoztatóban általa adott megfelelő tájékoztatásra, amelynek tartalma a 6/2013. PJE határozat és a 2/2014. PJE határozat előírásainak megfelel. Mivel az árfolyam változásának várható irányát és mértékét nem láthatta előre, e vonatkozásban tájékoztatási kötelezettség nem terhelte. Hivatkozott a Kúria gyakorlatára, amely a jelen perbelivel egyező tartalmú tájékoztatást megfelelőnek tartja.

[6] Az árfolyamrést tartalmazó szerződéses rendelkezés tisztességtelensége körében előadta, hogy a felpereseknek nincs lehetősége a jogszabályi eljárásrendtől eltérni; miután a DH törvények hatálya rájuk is kiterjed, így azok valamennyi rendelkezése rájuk nézve irányadó. Amennyiben ki is esne a szerződésből az árfolyamrésre vonatkozó rendelkezés, a szubszidiárius jellegű rPtk. szabályozása a DH törvények irányadó rendelkezése hiányában is alkalmazandó lenne.

A 6/2013. PJE határozat értelmében a deviza alapú kölcsönszerződés konstrukciója nem ütközik a jó erkölcsbe.

[7] Az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla 2019. november 14-én kelt 18.Gf.40.258/2019/6. számú hatályon kívül helyező végzése folytán megismételt eljárásban a 2021. november 24-én kelt 37.G.42.167/2019/53. számú végzésével kijavított és a 2022. március 3-án kelt 37.G.42.083/2021/6-I. számú ítéletével hatályában fenntartott 2021. szeptember 21-én kelt 37.G.42.167/2019/46-I. számú ítéletével a keresetet elutasította, egyben kötelezte a I., II. és III. rendű felpereseket, hogy az alperesnek 15 napon belül fizessenek meg egyetemlegesen 130.000 forint ügyvédi munkadíjat és 50.000 forint másodfokú perköltséget. Megállapította, hogy a felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt 1.192.760 forint kereseti illetéket (és az) 1.590.351 forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

[8] Az egyes kereseti kérelmekben foglaltakat vizsgálva kifejtette, hogy a felperesek a szerződést aláírták, a lényeges kérdésekben az aláírt okiratban foglaltak szerint megállapodtak, így a szerződés az ezen, a felperesek által aláírt és megismételt tartalommal létrejött. Az okirat tartalma alapján nem valós a felperesek azon állítása, hogy a szerződés forint kölcsön nyújtására irányult volna. Az általános szerződési feltételek megismerésével és elfogadásával azok a rPtk. 205/B. §-a alapján a szerződés részévé váltak. A deviza alapú elszámolásra vonatkozó rendelkezések nem térnek el a szokásos feltételektől, azok az egyedi megállapodásban szerepelnek, továbbá a kockázatfeltáró nyilatkozattal erre vonatkozóan külön figyelemfelhívás is történt.

[9] Megállapította, hogy a szerződés kötelező tartalmi elemeit a rHpt. 210. §-a, 213. §-a és a rPtk. 523. §-a határozza meg. Az a körülmény, hogy a hitel nyújtásához a forrást az alperes miként teremti meg, nem teszi a kölcsönszerződést befektetési szolgáltatássá. A szerződésben a kockázatot az alperes az árfolyamváltozáshoz, nem pedig a forrás beszerzési költségeihez kötve telepítette a felperesekre. Mivel a kötelemben nincs kapcsolat a forrásbeszerzés és a kölcsönfelvétel, valamint annak törlesztése között, annak sincs jelentősége, ha a forrásoldali ügyletek lejáratát a kölcsönügyletektől eltér.

[10] A szerződés fogadást nem leplez, emiatt a per megszüntetésére nem volt lehetőség.

[11] Az alperesnek a felperesek felé a Tptv. szerinti tájékoztatási kötelezettsége nem állt fenn, nem szegte meg a Tptv. szabályait.

[12] A fentiek alapján rögzítette, hogy a peres felek között a rHpt. 212. § (1) bekezdése és 2. melléklet III.13. pontja szerinti lakossági kölcsönszerződés jött létre.

Az alperes kockázatfeltárásának megfelelőségét vizsgálva elsődlegesen azt rögzítette, hogy a Tanács 93/13/EGK irányelvének a rPtk. rendelkezéseibe átültetése megtörtént. A rPtk. 209. § (4) bekezdését a közösségi joggal összhangban értelmezve megállapította, hogy az érvénytelenség akkor vizsgálható, ha a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződéses kikötések nem világosak és érthetőek. Ezt követően pedig annak vizsgálatát tartotta szükségesnek, hogy a támadott rendelkezés a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével, egyoldalúan és indokolatlanul a felperesek hátrányára állapítja-e meg.

[13] Az alperes rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdése alapján fennálló, árfolyamkockázat feltárási kötelezettségére is figyelemmel vizsgálta a szerződés, valamint az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás tartalmát. Rögzítette, hogy a szerződés, valamint a szerződés megkötésére tett ajánlat szerint a felperesek tisztában voltak azzal, hogy a kölcsönt forintban veszik igénybe, ugyanakkor azt az alperes CHF-ben tartja nyilván. Az alperes által a szerződéskötést megelőzően adott tájékoztatás alapján a felpereseknek mint általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztóknak meg kellett érteniük, hogy a kockázatvállalásuknak nincs felső határa, hogy mi a kockázat mechanizmusának konkrét működése, hogy a nagyobb és kedvezőtlen változás esetén a törlesztés számukra gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, hogy a kockázat kizárólagosan őket terheli, és tisztában kellett lenniük a devizakölcsönnek a pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt gazdasági következményeivel. Sem jogszabály, sem az irányadó joggyakorlat nem tartalmaz olyan előírást, miszerint az alperesnek az árfolyamváltozás lehetséges közgazdasági okairól, vagy annak irányáról is tájékoztatást kellett volna nyújtania. Ezekre tekintettel a tájékoztatás megfelel a jogszabályban, a 2/2014. PJE határozatban foglalt, valamint az EUB

joggyakorlatában (C-186/16., C-51/17., C-118/17.) előírt követelményeknek, továbbá a Kúria Konzultációs Testülete 2019. április 10-i közleményében előírtaknak is.

A kockázatfeltárássra vonatkozó szabályok megsértése hiányában az alperes kártérítési felelősséggel nem tartható.

[14] Az árfolyamrész kikötésének érvénytelenségét a jogalkotó jogszabállyal, az árfolyamrész helyébe lépő árfolyammal orvosolta. A jogkövetkezmény arra tekintettel került megállapításra, hogy az árfolyamrész alkalmazásával jelentkező egyoldalú előnyt a hitelező nem kapja meg. Ehhez képest a felperesek olyan fogyasztói érdekre hivatkoznak, amely ezen túlmutatva az árfolyamkockázat viselése alóli teljes szabadulásukhoz vezetne. E szándékuk, az érvénytelenség jogkövetkezményei levonásának hiánya mind a jogalkotó szándékával, mind a kötelmi jog alapelveivel ellentétes. Az EUB C-932/19. számú ítéletét idézve megállapította, hogy a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése megfelel a közösségi jog EUB által értelmezett előírásának, és a tagállami normák „félretételének” csak akkor lehet helye, ha azok alkalmazása nem ahhoz a helyzethez vezetne, mint amiben a fogyasztó a tisztességtelen kikötés hiányában lett volna. A felperesek a DH1 törvény által irányadóvá tett árfolyam alkalmazásával egyértelműen kedvezőbb helyzetbe kerültek, mint amilyenben a tisztességtelen szerződéses feltétel alkalmazása mellett lennének.

[15] Mivel az alperes az árfolyamváltozás irányát és mértékét nem láthatta előre, a szerződés nem ütközik a jó erkölcsbe sem.

[16] Az ítélettel szemben a felperesek fellebbeztek. Fellebbezésükben elsődlegesen az ítélet keresetük szerinti megváltoztatását és az alperes perköltségükben marasztalását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb határozat hozatalára utasítását kérték.

[17] Eljárási szabálysértésként hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság az árfolyamrész kikötő szerződéses rendelkezés semmisségén alapuló érvénytelenség megállapítása iránti keresetük pontosítását nem bírálta el, ezzel megsértette a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét. (Az elsőfokú bíróságnak az igazolási kérelem folytán megismételt tárgyalás eredményéhez képest hozott, 2022. március 3-án kelt 37.G.42.083/2021/6/I. számú ítéletében kifejtett további indokolásra tekintettel nem nyilatkoztak e fellebbezési kérelmük visszavonásáról.)

[18] Az elsőfokú bíróság anyagi jogi szabálysértéseként állították, hogy az ítélet nem felel meg az EUB C-932/19. számú ítéletében előírt kritériumoknak, az elsőfokú bíróság nem végezte el azon mérlegelést, hogy a DH1 törvény 3. § (1) és (2) bekezdésének az érvénytelenségi okot megszüntető rendelkezései, vagy e jogvédelemről történt lemondásuk folytán a rPtk. 209. § (1) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése és 237. § (2) bekezdése szerinti, a teljes érvénytelenségét helyreállító ténybeli és jogi állapot felel-e meg a fogyasztók különösen

káros következményektől megóvásának mint megkívánt jogkövetkezményének. Állították, hogy ezen összevetés eredményeként a 93/13/EGK irányelv céljára „és szövegére” tekintettel a DH1 törvény rendelkezéseit félre kellett volna tenni.

[19] Ugyancsak tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az árfolyamkockázat tisztességtelensége miatti teljes érvénytelenségre alapított keresetük elutasításáról határozott. Az alperes által adott árfolyamkockázati tájékoztatás nem felel meg az EUB C-609/19. számú ítéletében írt kritériumoknak, valamint a Kúria precedensképes eseti döntésének, amely a korlátlan gazdasági következményekre vonatkozó tájékoztatás hiányára tekintettel a szerződés érvénytelenségét megállapíthatónak találta. Akként nyilatkoztak, hogy a Kúria általuk csatolt eseti döntését „vonatkozó jogi okfejtését és szempontrendszerét mint a fellebbezésükkel támadott ítélet jogszabálysértését (téves jogalkalmazását) a jelen fellebbezésükbe emelik”.

[20] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását és a felperesek perköltségben marasztalását kérte. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás megfelelő feltárása után a jogszabályoknak megfelelő ítéletet hozott. Az elsőfokú eljárás során előterjesztett védekezését fenntartotta.

Kifejtette, hogy a DH törvények szerinti elszámolás a felperesek állításával szemben biztosította, hogy a fogyasztó abba a helyzetbe kerüljön, mintha a szerződés eleve nem tartalmazott volna tisztességtelen szerződéses rendelkezést, így a törvényi elszámolás és az ezt szabályozó rendelkezések megfelelnek a fogyasztóvédelmi irányelveknek. Az árfolyamrész kikötésére vonatkozó rendelkezés a továbbiakban nem képezi a felek szerződésének részét, erre vonatkozóan a felek elszámoltak, így a felperesek e kereseti kérelme nem alapos.

[21] Az árfolyamkockázat nem megfelelőségére alapított kereseti kérelem körében kifejtette, hogy az általa rendszerezített, jelen perrel egyező tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozatot a Kúria a közelmúltban számos esetben vizsgálta, és következetesen annak megfelelősége mellett foglalt állást.

[22] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a perindításkor hatályban volt, ezért a jelen ügyben még alkalmazandó rPp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[23] A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

[24] Az elsőfokú bíróság nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely folytán a rPp. 252. § (2) bekezdésében foglalt hatályon kívül helyezési ok állna fenn – az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 1. pontjában foglaltakra is tekintettel –, a Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú ítéletet a rPp. 253. § (3) bekezdése alapján, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

[25] A fellebbezésben állítottakkal szemben az elsőfokú bíróság az igazolási kérelem folytán megismételt tárgyaláson hozott 37.G.42.083/2021/6-I. számú, a 37.G.42.167/2019/46-I. számú ítéletét hatályában fenntartó ítélete indokolásában kitért a felperesek hatodlagos kereseti kérelméhez fűzött újabb, a 2021. szeptember 21-én érkezett beadványában foglalt hivatkozásokra is, e tekintetben a rPp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett.

Mindezekre tekintettel az ítélet hatályon kívül helyezésének ez okból sem volt helye, az erre irányuló fellebbezés megalapozatlan.

[26] A Fővárosi Ítéltábla a rPp. 253. § (3) bekezdése szerinti felülbírálati jogköre az elsőfokú bíróság döntésének csakis a fellebbezéssel támadott részére, azaz az árfolyamkockázati feltétel tisztességtelensége folytán fennálló érvénytelenségen alapuló, ötödleges és az árfolyamrész kikötésének tisztességtelensége miatti, hatodlagos keresetet megalapozatlannak minősítő megállapítások vizsgálatára korlátozódott.

[27] Az elsőfokú bíróság mind az árfolyamkockázat telepítése, mind az árfolyamrész kikötése miatti érvénytelenség megállapíthatóságának hiánya tekintetében helytálló következtetésre jutott, a Fővárosi Ítéltábla a kifejtett indokaival lényegében egyetértett.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az indokolását az alábbiakkal egészíti ki.

[28] A Kúria a BH2021. 141 szám alatt közzétett Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatában összegezte az árfolyamkockázati tájékoztatással kapcsolatos gyakorlatát. Eszerint a tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós kockázat, amely akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Ennek a követelménynek pedig az a tájékoztatás felel meg, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészletek mértéke – az árfolyamváltozástól függően – csökkenhet vagy emelkedhet, hanem arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek.

[29] A Kúria jogegységi panasz tanácsának az elsőfokú ítélet meghozatalát követően, 2021. november 22-én hozott, majd 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata elvi tartalmaként állapította meg, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és

ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet [34].

[30] A BH2022. 130 számon közzétett eseti döntés értelmében az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban felállított követelményrendszert a fogyasztói irányelv, az irányelvet a hazai jogba átültető nemzeti szabályozás, valamint az EUB fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéletei adják meg [13/93/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdés; 6/2013. PJE határozat; 2/2014. PJE határozat; Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozat]. Átláthatóak a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezései, ha az árfolyamkockázati tájékoztatás kiterjedt az árfolyamkockázat mibenlétére, működési mechanizmusára, a fogyasztó fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására és a fogyasztó gazdasági helyzetére kiható lehetséges, akár jelentős mértékben hátrányos következményeire.

[31] Az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor megállapította, hogy a 2008. június 16-i, az I. és II. rendű felperes által aláírt „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” című okiratban foglalt tájékoztatás ezen, az EUB irányadó gyakorlatára tekintettel kiegészített kritériumoknak is megfelel. E tájékoztatás alapján egy átlagos fogyasztó felismerhette, hogy az árfolyamkockázat negatív következményei felső határ nélkül terhelik őt, és észlelhette a jelentős, számára kedvezőtlen változás lehetőségét, az árfolyamkockázat rá hárításának a vagyoni helyzetére, fizetési kötelezettségre gyakorolt hatásait is.

[32] Az EUB a fellebbezésben hivatkozott C-609/19. számú ügyben (valamint az ehhez hasonló tárgyú C-776/19.-C-782/19. számú egyesített ügyekben és a C-415/11. számú ügyben) hozott ítéletének azon megállapítása, amely szerint a nemzeti bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy az eladó vagy szolgáltató a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy utóbbi az egyedi megtárgyalást követően elfogadja a sérelmezett feltételt, nem az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének, hanem a – jelen perben nem alkalmazható – 3. cikk (1) bekezdésének értelmezésére vonatkoznak (C-415/11. számú ítélet 76. pontja, C-609/19. számú ítélet 71. pontja, C-776/19.-C-782/19. számú ítélet 103. pontja). Mivel az alperes által adott árfolyamkockázati tájékoztatás világosnak és érthetőnek minősül, a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezésének tisztességtelenségét az Irányelv 3. cikk (1) bekezdése alapján nem lehetett megvizsgálni, ezt ugyanis az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése kizárta. Ezért az EUB ítéleteinek az Irányelv 3. cikk (1) bekezdését értelmező részei jelen perben nem bírnak relevanciával (Kúria Pfv.VIII.20.623/2021/13.).

[33] A jelen perbeli esetben az alperes tájékoztatta az I. és II. rendű felperest az árfolyamkockázatról, ez a tájékoztatás pedig megfelelt az EUB korábbi határozataiban kifejtetteknek (így a C-51/17., a C-186/16. és a C-118/17. sz. határozatokban említett szempontoknak). Az I. és II. rendű felperesek az árfolyamkockázati tájékoztatás

megismerését követően a kölcsönszerződés VII.2. pontjában kifejezetten elfogadták, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot viselik.

[34] A Fővárosi Ítéltábla rámutat, hogy a Kúria a jelen perbelivel azonos tartalmú tájékoztatás tartalmát több esetben vizsgálta, és azt megfelelőnek találta (pl.: Gfv.VI.30.226/2021/9., Gfv.V.30.298/2021/8., Gfv.VI.30.421/2021/9., Gfv.VI.30.548/2021/5., Gfv.I.30.127/2022/4.). Külön kiemelendő, hogy a Kúria e határozataiban a jelen perbelivel egyező tájékoztatás megfelelőségének vizsgálatakor már kifejezetten figyelemmel volt a fenti jogegységi hatályú határozatban adott kötelező értelmezésre, és arra tekintettel is azt találta megállapíthatónak, hogy e tájékoztatás világos és érthető, ebből következően az árfolyamkockázat fogyasztóra telepítését tisztességesnek minősítő, korábbi gyakorlata a Jpe. határozatot követően is fenntartható.

[35] A jelen ügyben megállapítható tényállásnak nincs olyan jellegzetessége, sajátossága, amely indokolná a Kúria egységes joggyakorlatától történő eltérést.

[36] Ehhez képest a felperesek egyetlen olyan Kúriai döntésre hivatkoztak, amely a jelen perbelivel egyező tartalmú árfolyamkockázati tájékoztatás mellett hatályában fenntartotta a nem megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatásra tekintettel a kölcsönszerződés érvénytelenségét megállapító jogerős közbenső ítéletet. Ezen, a Gfv.VI.30.467/2020/9/1. számú döntés alapjául szolgáló tényállás azonban a jelen perbelitől lényeges ponton különbözik; nevezetesen a Kúria arra tekintettel minősítette a tájékoztatást elégtelennek, hogy az egyébként a joggyakorlat által felállított követelményeknek megfelelő tartalmú kockázatfeltárás nem a kellő időben történt, így nem állt elég idő a felperesek rendelkezésére az árfolyamkockázat következményeinek megértéséhez, felméréséhez.

A jelen perben azonban a felperesek kifejezetten az árfolyamkockázati tájékoztatás nem megfelelő voltára hivatkoztak, emellett nem állították, hogy nem állt rendelkezésükre elég idő az írásban nyújtott tájékoztatás megismerésére, és ilyen állítást a fellebbezésük sem tartalmaz.

[37] A kölcsönszerződés ezért az árfolyamkockázatot telepítő rendelkezések tisztességtelensége miatt, a rPtk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján nem érvénytelen.

[38] A felperesek a fellebbezésükben ugyancsak megalapozatlanul hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság az EUB C-932/19. számú ítéletében foglaltakat figyelmen kívül hagyta, amikor a szerződések érvénytelenségét az árfolyamrés kikötésének tisztességtelenségére tekintettel nem találta megállapíthatónak.

[39] A DH1 törvény 3. § (2) bekezdése a 2/2014. PJE határozatban foglalt elvet jogszabályi szintre emelte annak megállapításával, hogy az árfolyamrésre vonatkozó, a 3. § (1) bekezdése értelmében semmis kikötés helyébe mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lép. Ennek alapja pedig – a 2/2014. PJE határozatban kifejtettek értelmében – a rPtk. 231. § (2) bekezdésében meghatározott diszpozitív törvényi rendelkezés. A fenti PJE határozat figyelemmel van az EUB C-26/13. számú ítéletében kifejtett értelmezésre, amely szerint – amennyiben a szerződés a tisztességtelen szerződési feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető – a tisztességtelen feltételt a nemzeti jog diszpozitív rendelkezése helyettesíti.

[40] Az EUB C-932/19. számú ítélete szerint a 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztóval kötött kölcsönszerződéseket illetően semmisnek nyilvánítja az árfolyamrésre vonatkozó, tisztességtelennek tekintett kikötést, és arra kötelezi a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot, hogy e kikötést a nemzeti jog hivatalos árfolyam alkalmazását előíró rendelkezésével váltsa fel, anélkül hogy e bíróságnak lehetősége lenne az érintett fogyasztó azon kérelmének helyt adni, amely a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányul, még akkor is, ha az említett bíróság is úgy ítéli meg, hogy e szerződés fenntartása ellentétes lenne a fogyasztó érdekeivel, különös tekintettel az árfolyamkockázatra, amely a fogyasztót az említett szerződés egy másik kikötése értelmében továbbra is terheli, feltéve, hogy ugyanez a bíróság az önálló mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében és anélkül hogy az e fogyasztó által kifejezett szándék elsőbbséget élvezhetne e mérlegelési jogkörhöz képest, meg tudja állapítani, hogy az e nemzeti jogszabályban így előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben az említett fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna.

[41] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az árfolyamrés kikötésének tisztességtelenségéből fakadó érvénytelenséget a jogalkotó a DH1 törvény rendelkezéseivel, az árfolyamrés helyébe lépő árfolyammal megfelelően orvosolta. A fogyasztó ugyanis a DH1 törvény 3. § (2) bekezdése szerinti kamat alkalmazásával kerül abba a helyzetbe, amelyben a tisztességtelen kikötés hiányában lett volna, nevezetesen, hogy az érvénytelen feltételt a nemzeti jog diszpozitív rendelkezése, a rPtk. 231. § (2) bekezdése helyettesíti. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy az árfolyamrés érvénytelenségéhez fűződő, a felperesek választása szerinti jogkövetkezmény – a szerződés teljes érvénytelensége folytán az árfolyamkockázat terheitől szabadulás – túlmutatna az EUB C-932/19. számú ítéletében elérendő célként megfogalmazott helyzeten, az adott kikötés tisztességtelenségéből eredő következményektől való mentesülésen.

[42] Az elsőfokú bíróság a kifejtettekre tekintettel helytállóan találta megalapozatlannak az ötödleges és a hatodlagos keresetet.

[43] A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét a rPp. 253. § (2) alapján helybenhagyta.

[44] A fellebbezés nem vezetett eredményre, a Fővárosi Ítéltábla ezért a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket az alperesnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (4), (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján megállapított összegű, a ténylegesen végzett jogi képviselői tevékenységhez igazodóan mérsékelt, 20.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség egyetemleges megfizetésére.

[45] A hatályon kívül helyezés folytán részben megismételt eljárásban az – egyébként is személyes költségmentességgel rendelkező – felperesek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 51. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési illeték ismételt megfizetése alól mentesültek, így annak viseléséről rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2022. október 19.

dr. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke

dr. Kolozs Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: